

מבחן בגרות 35803 מועד א קיץ תשע"ד 2014

ענה על ארבע מהשאלות 1-6 (לכל שאלה - 25 נקודות) שים לב! אם תענה על יותר מארבע שאלות, ייבדקו רק ארבע התשובות הראשונות שבמחברתך.

שאלה מספר 1

סוחר מציע למכירה שני סוגים של אותו צעצוע, סוג א וסוג ב. המחיר של צעצוע מסוג א היה גדול ב- 20 שקלים מהמחיר של צעצוע מסוג ב. הסוחר העלה את המחיר של צעצוע מסוג א ב- 10 שקלים, ואת המחיר של צעצוע מסוג ב ב- 3 שקלים. אחרי עליית המחירים, המחיר של צעצוע מסוג ב הוא 55% מן המחיר של צעצוע מסוג א. א. מצא את המחיר של צעצוע מסוג א ואת המחיר של צעצוע מסוג ב לפני עליית המחירים. ב. בכמה אחוזים עלה המחיר של צעצוע מסוג ב?

פתרון:

הנחיות מפמ"ר למתמטיקה. לעקרונות בבדיקת בגרויות 2016
 בבעיה מילולית יש להגדיר את המשתנים בצורה ברורה,
 יש לרשום תשובה סופית מילולית ולציין יחידות (ס"מ, שקלים, ק"ג, %, וכו'....).

נתונים

הגדרת המשתנים: x - מחיר צעצוע מסוג ב',

הוא - 5%

$$\frac{55}{100} = 0.55$$

פתרון

א. מצא את המחיר של צעצוע מסוג א ואת המחיר של צעצוע מסוג ב לפני עליית המחירים.

משוואה	סה"כ	צעצוע סוג ב'		פעולה	צעצוע סוג א'		
		מחיר	כמות		מחיר	כמות	
		x			x + 20		לפני
$(x + 3) = 0.55 \cdot (x + 30)$		x + 3		= 0.55 \cdot	x + 30		אחרי

$$x + 3 = 0.55 \cdot (x + 30)$$

$$x + 3 = 0.55x + 16.5$$

$$0.45x = 13.5$$

$$x = 30$$

תשובה: מחיר צעצוע סוג ב' לפני עליית המחירים הוא 30 שקלים. ומחיר צעצוע סוג א' לפני עליית המחירים הוא 50 שקלים

ב. בכמה אחוזים עלה המחיר של צעצוע מסוג ב' ?

צעצועים		
סוג א	סוג ב	
50	30	לפני העלאת המחירים
80	33	אחרי העלאת המחירים

אחוזים	צעצוע
	3
100%	30

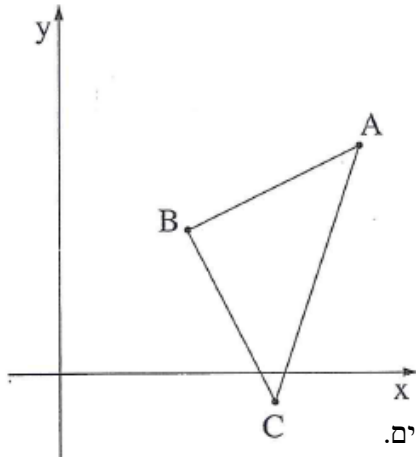
$$\frac{3}{30} \cdot 100 = 10\%$$

תשובה: 10%

תשובה סופית:

(א) סוג א 50 שקלים, סוג ב 30 שקלים. (ב) 10%

שאלה מספר 2

נתון משולש ABC. צלעות המשולש AB ו- BC מונחות על הישרים

$$y = -2x + 17 \quad \text{ו} \quad y = \frac{1}{2}x + 2$$

(ראה ציור)

א. מצא את שיעורי הנקודה B.

ב. שיעור ה- x של הנקודה A הוא 12.

מצא את שיעור ה- y של הנקודה A.

ג. נתון כי שיעורי הנקודה C הם (9, -1)

הוכח כי המשולש ABC הוא משולש ישר זווית ושווה שוקיים.

ד. חשב את שטח המשולש ABC.

נקודה B

$$y_{BC} = y_{AB}$$

$$-2x + 17 = \frac{1}{2}x + 2$$

$$17 - 2 = 2x + \frac{1}{2}x$$

$$15 = 2\frac{1}{2}x$$

$$x = 6$$

$$y = -2x + 17$$

$$x = 6$$

$$y = -2(6) + 17$$

$$y = 5$$

$$B(6,5)$$

פתרון:

א. מצא את שיעורי הנקודה B.

ב. שיעור ה- x של הנקודה A הוא 12. מצא את שיעור ה- y של הנקודה A.

$$y = \frac{1}{2}x + 2 \quad y = \frac{1}{2}(12) + 2$$

$$x = 12 \quad y = 8$$

$$A(12,8)$$

תשובה: A(12,8)

ג. נתון כי שיעורי הנקודה C הם (9, -1)

הוכח כי המשולש ABC הוא משולש ישר זווית ושווה שוקיים.

שיפוע AB

$$y = \frac{1}{2}x + 2$$

$$m_{AB} = \frac{1}{2}$$

שיפוע BC

$$y = -2x + 17$$

$$m_{BC} = -2$$

$$m_{BC} = -2 \quad m_{AB} = \frac{1}{2}$$

שיפוע הופכי נגדי

לכן המשולש ישר זווית

משולש ישר זווית

משולש שווה שוקיים : מציאת אורכי הצלעות BC ו AD

אורך קטע AD

$$A(12,8) \quad D(6,5)$$

$$d^2 = (6-12)^2 + (5-8)^2$$

$$d_{AD} = \sqrt{45}$$

אורך הקטע BC

$$B(6,5) \quad D(9,-1)$$

$$d^2 = (9-6)^2 + (-1-5)^2$$

$$d_{BC} = \sqrt{45}$$

$$d_{AD} = \sqrt{45} \quad d_{BC} = \sqrt{45}$$

אורך שווה

לכן המשולש שווה שוקיים

ד. חשב את שטח המשולש ABC.

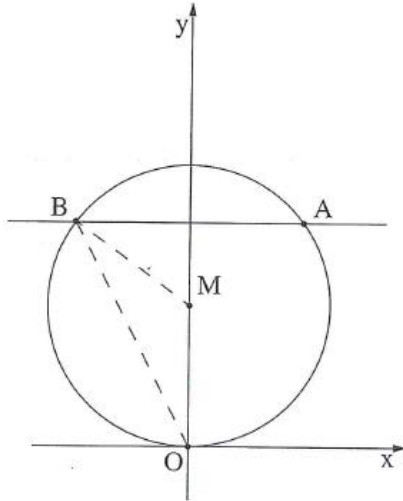
תשובה: S = 22.5

$$S = \frac{a \cdot h_a}{2} = \frac{AD \cdot BC}{2} = \frac{\sqrt{45} \cdot \sqrt{45}}{2} = 22.5$$

תשובה סופית :

S = 22.5 (ד) AB = BC = $\sqrt{45}$ $m_{AB} \cdot m_{BC} = -1$ (ג) A (12,8) (ב) B (6,5) (א)

שאלה מספר 3

- נתון מעגל שמשוואתו $x^2 + (y - 5)^2 = R^2$ ומרכזו M . הנקודה A (4,8) נמצאת על המעגל. א. מצא את R ורשום את משוואת המעגל. דרך הנקודה A העבירו ישר המקביל לציר ה-x. הישר חותך את המעגל בנקודה נוספת B. (ראה ציור). ב. (1) מצא את משוואת הישר המקביל לציר ה-x. (2) מצא את שיעורי הנקודה B. ג. (1) הראה בעזרת חישוב כי המעגל עובר דרך ראשית הצירים - O. (2) מצא את היקף המשולש BMO. בתשובתך דייק עד שתי ספרות אחרי הנקודה העשרונית.

פתרון:

א. מצא את R ורשום את משוואת המעגל.

(א) (1) מצא את רדיוס המעגל.

(2) מצא את משוואת המעגל

מציאת רדיוס המעגל R

$$(x)^2 + (y - 5)^2 = R^2$$

$$A (4,8)$$

$$(4)^2 + (8 - 5)^2 = R^2$$

$$R^2 = 25$$

$$R = \sqrt{25} = 5$$

תשובה: (א) $R = \sqrt{25} = 5$ (2א) $(x)^2 + (y - 5)^2 = 25$

ב. (1) מצא את משוואת הישר המקביל לציר ה-x. (2) מצא את שיעורי הנקודה B.

נקודה B

$$x^2 + (y - 5)^2 = 25$$

$$y = 8$$

$$x^2 + (8 - 5)^2 = 25$$

$$x^2 + 9 = 25$$

$$x^2 = 16$$

$$= \pm\sqrt{16}$$

$$x_1 = 4$$

$$x_2 = -4$$

$$B(-4,8)$$

תשובה: הנקודה B (-4,8) ברביע השני

משוואת המקביל

$$y - y_1 = m(x - x_1)$$

$$(4,8) \quad m = 0$$

$$y - 8 = 0(x - 4)$$

$$y_{AB} = 8$$

ג. (1) הראה בעזרת חישוב כי המעגל עובר דרך ראשית הצירים – O.

ראשית הצירים (0, 0)

$$(x)^2 + (y - 5)^2 = 25$$

$$(0,0)$$

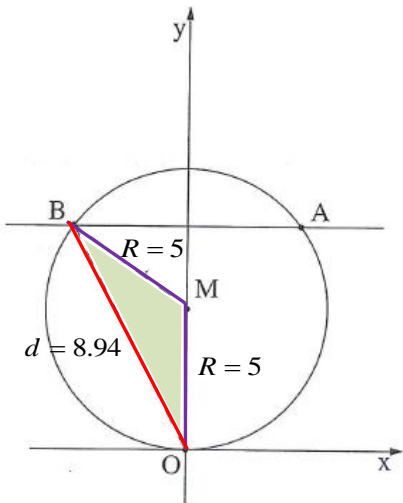
$$(0)^2 + (0 - 5)^2 = R^2$$

$$25 = 25$$

תשובה: המעגל עובר דרך ראשית הצירים

(2) מצא את היקף המשולש BMO.

בתשובתך דייק עד שתי ספרות אחרי הנקודה העשרונית.

אורך קטע OB

$$O(0,0) \quad B(-4,8)$$

$$d^2 = (x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2$$

$$d^2 = (-4 - 0)^2 + (8 - 0)^2$$

$$d_{OB} = \sqrt{80}$$

$$d_{OB} = 8.94$$

$$P = 5 + 5 + 8.94 = 18.94$$

תשובה: $P = 18.94$

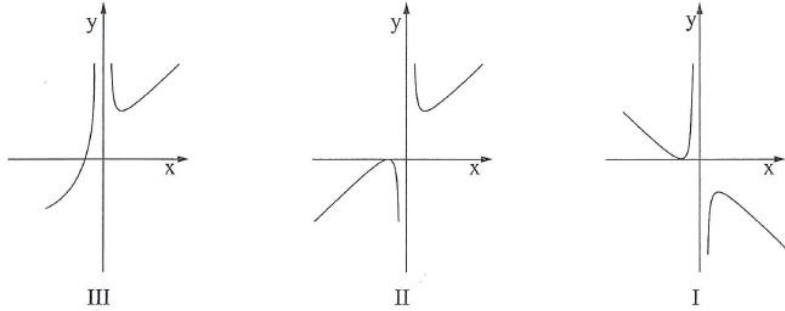
תשובה סופית:

$$p = 18.94 \quad (2ג) \quad y = 8 \quad (1ג) \quad B(-4,8) \quad (2ב) \quad y = 8 \quad (1ב) \quad x^2 + (y - 5)^2 = 25 \quad R = 5 \quad (א)$$

שאלה מספר 4

נתונה הפונקציה $f(x) = x + 4 + \frac{4}{x}$,

- א. רשום את תחום ההגדרה של הפונקציה.
- ב. מצא את נקודות הקיצון של הפונקציה, וקבע את סוגן.
- ג. רשום את תחומי העלייה והירידה של הפונקציה.
- ד. מצא את נקודת החיתוך של גרף הפונקציה עם ציר ה- x .
- ה. קבע איזה מבין הגרפים I – III שלפניך הוא גרף הפונקציה $f(x)$. נמק את קביעתך.

פתרון:

א, רשום את תחום ההגדרה של הפונקציה.

תשובה: תחום ההגדרה הוא: $x \neq 0$

ב. מצא את נקודות הקיצון של הפונקציה, וקבע את סוגן.

$$f(x) = \frac{a}{b \cdot x^n}$$

$$f'(x) = -\frac{a \cdot n}{b \cdot x^{n+1}}$$

פונקציה
 $x; y$

$$f(x) = x + 4 + \frac{4}{x}$$

$$f(2) = (2) + 4 + \frac{4}{(2)}$$

$$y = 8$$

(2,8)

$$f(-2) = (-2) + 4 + \frac{4}{(-2)}$$

$$y = 0$$

(-2,0)

נגזרת ראשונה
 $x; m$

$$f'(x) = 1 - \frac{4 \cdot 1}{x^2}$$

$$f'(x) = m = 0$$

$$0 = 1 - \frac{4}{x^2}$$

$$\frac{4}{x^2} = 1$$

$$x^2 = 4$$

$$x = \pm\sqrt{4}$$

$$x_1 = 2 \quad x_2 = -2$$

נגזרת שנייה
 $\min; \max$

$$f''(x) = +\frac{1 \cdot 2}{x^3} = \frac{2}{x^3}$$

$$f''(2) = \frac{2}{(2)^3} = +\frac{1}{4} \cup \min$$

$$f''(-2) = \frac{2}{(-2)^3} = -\frac{1}{4} \cup \max$$

נקודות הקיצון:
(2,8) $\cup$ min
(-2,0) $\cup$ max

ג. רשום את תחומי העלייה והירידה של הפונקציה.

x	עלייה	x	ירידה	x	ירידה	x	עלייה	x
$-\infty$	$< x <$	-2	$< x <$	0	$< x <$	2	$< x <$	$+\infty$

תשובה: **תחומי עלייה:** $-\infty < x < -2$ $-1 < x < +\infty$

תחומי ירידה: $-2 < x < 0$ $0 < x < 2$

ד. מצא את נקודת החיתוך של גרף הפונקציה עם ציר ה- x .

חיתוך עם ציר ה- x .

$$y=0$$

$$f(x) = x + 4 + \frac{4}{x}$$

$$y = 0$$

$$0 = x + 4 + \frac{4}{x}$$

$$0 = x^2 + 4x + 4$$

$$x_{1,2} = \frac{-4 \pm \sqrt{16 - 4 \cdot 1 \cdot 4}}{2 \cdot 1}$$

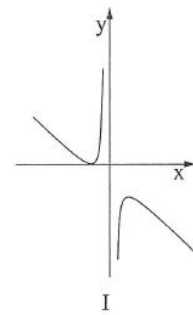
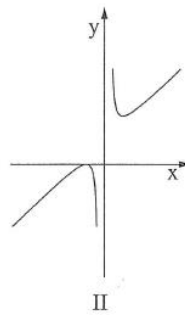
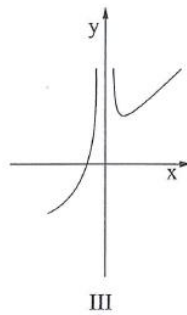
$$x_{1,2} = \frac{-4 \pm 0}{2}$$

$$x_1 = -2$$

$$(-2, 0)$$

תשובה: $(-2, 0)$

ה. קבע איזה מבין הגרפים III – I שלפניך הוא גרף הפונקציה $f(x)$. נמק את קביעתך.

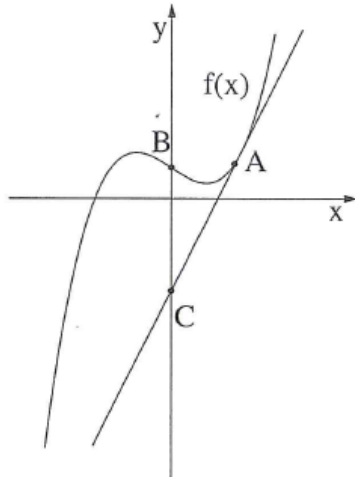
תשובה: גרף II מתאים לנקודות הקיצון ולחיתוך עם ציר ה- x

תשובה סופית:

(א) $x \neq 0$ (ב) $(-2, 0) \cap \max$ (ג) $2 < x$ (ד) גרף II

(ג) עלייה $2 < x$ או $x < -2$ ירידה $0 < x < 2$ או $-2 < x < 0$ (ד) גרף II

שאלה מספר 5

הנגזרת של הפונקציה $f(x)$ היא $f'(x) = 12x^2 - 3$,
 א. מצא את שיעורי ה- x של הנקודות על גרף הפונקציה $f(x)$,
 שבהן שיפוע המשיק הוא 9.

ב. בציור שלפניך מוצג גרף הפונקציה $f(x)$,

והישר $y = 9x - 6$ המשיק לגרף הפונקציה בנקודה A.
 שברביע הראשון.

ב. (1) מצא את שיעורי ה- y של הנקודה A.

(2) מצא את הפונקציה $f(x)$

ג. גרף הפונקציה $f(x)$ חותך את ציר ה- y בנקודה B.

הישר המשיק לגרף הפונקציה $f(x)$ בנקודה A

חותך את ציר ה- y בנקודה C.

מצא את אורך הקטע BC.

א. מצא את שיעורי ה- x של הנקודות על גרף הפונקציה $f(x)$, שבהן שיפוע המשיק הוא 9.

נגזרת ראשונה
 $x; m$

$$f'(x) = 12x^2 - 3$$

$$f'(x) = m = 9$$

$$9 = 12x^2 - 3$$

$$12 = 12x^2$$

$$x^2 = 1$$

$$x_1 = 1 \quad x_2 = -1$$

תשובה: $x_1 = 1 \quad x_2 = -1$

(ב1) מצא את שיעורי ה- y של הנקודה A.

$$y = 9x - 6$$

$$x = 1$$

$$y = 9(1) - 6$$

$$y = 3$$

$$A(1,3)$$

תשובה: $A(1,3)$

(ב2) מצא את הפונקציה $f(x)$

פונקציה

$$f(x) = \int (12x^2 - 3) dx + C$$

$$f(x) = \frac{12x^3}{3} - 3x + C$$

$$f(x) = 4x^3 - 3x + C$$

$$(1,3)$$

$$3 = 4(1)^3 - 3(1) + C$$

$$C = 2$$

$$f(x) = 4x^3 - 3x + 2$$

תשובה: $f(x) = 4x^3 - 3x + 2$

ג. גרף הפונקציה $f(x)$ חותך את ציר ה- y בנקודה B. הישר המשיק לגרף הפונקציה $f(x)$ בנקודה A חותך את ציר ה- y הנקודה C. מצא את אורך הקטע BC.

$$y = 9x - 6 \quad f(x) = 4x^3 - 3x + 2 \quad d_{BC} = 2 + 6 = 8$$

$$x = 0 \quad x = 0$$

$$y = 9(0) - 6 \quad f(x) = 4(0)^3 - 3(0) + 2$$

$$y = -6 \quad y = 2$$

$$C(0, -6) \quad B(0, 2)$$

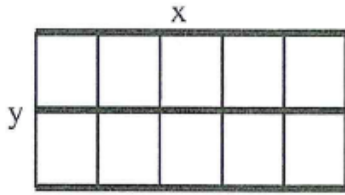
$$d_{BC} = 2 + 6 = 8 \quad \text{תשובה:}$$

תשובה סופית:

$$BC = 8 \quad (\text{ד}) \quad f(x) = 4x^3 - 3x + 2 \quad (\text{ג}) \quad A(1, 3) \quad (\text{ב}) \quad x = 1 \quad x = -1 \quad (\text{א})$$

שאלה מספר 6 :

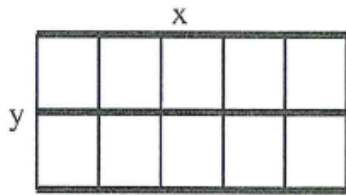

בציור שלפניך מוצגת רשת שצורתה מלבן.
 הרשת עשויה מ- 3 מוטות ארוכים שהאורך של כל אחד מהם הוא x .
 ומ- 6 מוטות קצרים שהאורך של כל אחד מהם הוא y .
 נתון: $x \cdot y = 18$

- א. (1) הבע את y כאמצעות x .
 (2) הבע באמצעות x את סכום האורכים של כל המוטות שהרשת עשויה מהם.
 ב. מה צריך להיות x כדי שסכום האורכים של כל המוטות שהרשת עשויה מהם, יהיה מינימלי?
פתרון:

1. **משפט המטרה:** שסכום האורכים של כל המוטות שהרשת עשויה מהם, יהיה מינימלי

2. **נוסחת המטרה:** $p = 3x + 6y \Rightarrow \min$

3. **נוסחת עזר:** $S = a \cdot b \Rightarrow x \cdot y = 18$

$$y = \frac{18}{x}$$

4. **פונקציית המטרה** $p = 3x + 6y \Rightarrow \min$

$$p = 3x + 6 \cdot \left(\frac{18}{x}\right)$$

$$p = 3x + \frac{108}{x}$$

הפונקציה

$$P = 3x + \frac{108}{x}$$

$$x = 5$$

$$P = 3(6) + \frac{108}{(6)}$$

$$p = 36$$

סיכום התשובות

$$x = 6 \quad \min$$

$$y = 3$$

$$p = 36$$

נגזרת ראשונה

$$P' = 3 - \frac{108 \cdot 1}{x^2}$$

$$P' = 0$$

$$0 = 3 - \frac{108}{x^2}$$

$$\frac{108}{x^2} = 3$$

$$3x^2 = 108$$

$$x^2 = 36 \quad x_{1,2} = \pm\sqrt{6}$$

$$x_1 = 6 \quad x_2 = -6$$

נגזרת שנייה

Max/min

$$p''(x) = +\frac{108 \cdot 2}{x^3} = \frac{216}{x^3}$$

$$p''(+6) = \frac{216}{(6)^3} = +6 \cup \min$$

$$p''(-6) = \frac{216}{(-6)^3} = -6 \cap \max$$

צלעות הסורג

מוט מאוזן: $x = 6$

$$y = \frac{18}{x}$$

מוט מאונך: $y = \frac{18}{6}$

$$y = 3$$

תשובה סופית:

$x = 6$ (ב) $p = 3x + \frac{108}{x}$ (2א) $y = \frac{18}{x}$ (1א)